

ובמה שנוגע לרבנים במושבות, אע"פ שא"א הדבר שתעגנה המושבות, עד אשר יוכלו לצאת מהצעירים שבחניכי הישיבה ראויים להוראה ולרבנות הישוב החדש, מ"מ אפשר לתקן הדבר ע"י מה שניקח מבחירי תלמידי הישיבות מירושלים, מצפת ומטבריא, אחדים ת"ח הגונים, וע"י שימוש של שנה ושנתיים יהיו כבר מורגלים בהנהגה, הדרושה לרבנות המושבות, ובתהלכות החיים המתקבלות בהן. ואם ימצא לנו ע"ז די יכולת נוכל לבוא במשך זמן קצר אל המטרה, להושיב רבנים הגונים, שיהיו לחץ ולתפארת במושבות, ושדבריהם ונימוסיהם יהיו מתקבלים יפה, ויוכלו לפעול הרבה להרמת קרן היהדות, ויהיו סוללי דרך לחניכי הישיבה הגמורים, אשר יצאו חמושים בכל אותם דרכי הזיון, שבני הדור החדש הבאים לכבוש את א"י מתגדרים בהם, באופן יותר שלם ומשוכלל בעה"י.

כללו של דבר, אין אני מוצא בין השקפותינו מחיצה גדולה. ובדבר אשר יהלמני צדיק חסד⁷, להיות שומע לעצה, הנני מודיע בזה לכ"ג, שהנני רחוק מאד מהעמיד על דעתי שום דבר בחפזון, וכל מה שהנני מכריע, ביחוד בעניני הכלל שהם עומדים ברומו של עולם, איננו בא כ"א ע"י עיון גדול בכל הצדדים וצדי צדדים, ובכונה מיושרת לשם שמים, בלא שום פני' חלילה, ואחר כל אלה הנני מוכן להרכין ראשי לפני כל ראשי עם ד' העסוקים גם הם בכל לב ונפש בשאלות הנוגעות להקים תורת ד' ובריתו בישראל, כדי לכוון יסודות אשר יבנה עליהם היכל ישועת ד' לעמו על ארץ חמדתו.

הנני^{10/09/2018} חוזר עוד הפעם את דברי, שראשית מעשנו לתיקון אה"ק בזמנינו צריכה להיות מתחלה דוקא מישיבה חדשה, גדולה ומרכזית לישוב החדש. והבוחר בתורת חיים, יראנו בתחיית תורתו ועם קדשו על אדמת הקודש, וירים קרן לעמו וירא^{אוצר החכמה} אמת.

ברוך יהי כ"ג מר שליט"א ברב טוב חסד וברכה, ויזכה להאיר עיני ישראל בספריו היקרים לאורך ימים טובים, ויתענג על טוב ד' על אדמת הקודש, בראש שבי ציון ברנה וצהלה, בבא לציון גואל, מלכם לפנייהם וד' בראשם, כנפשו הגדולה ונפש מוקיר רוממות ערכו, מושיט לו ברכתו באה"ר מהררי ארץ חמדה, הק' אברהם יצחק ה"ק הנ"ל

קו

ב"ה, עה"ק יפו ת"ו, י"ד מנ"א תרס"ח.

לכ' ידידי הרב הגאון, כליל חכמה, תורה ויראה, מו"ה יעקב יצחקי שליט"א, רב ראשי מק' דרבנד והגלילות ומשכנו כבוד בעי"ק ירושת"ו.

שלו' וברכה באה"ר,

אבקש בזה מכת"ר להודיעני אם יש לו ידיעה נכונה איך לעשות ע"ד מצב החינוך במושבו¹ באר"יעקב. כי כמובן א"א לנו לעזוב הדבר ליד החדשים, שדרכם להסית ולהדיח ילדי ישראל מהדת והאמונה הק' לגמרי. יודיעני נא כת"ר באיזה

7 ע' תהלים קמא, ה.

1 שנסדה בהשפעתו ע"י יהודי גרוזיא, שהוא היה רב ראשי להם בחו"ל, ושהיא נקראה על שמו.

אופן יש לפעול עליהם, ובכלל אם ישתתפו גם מצדם בהוצאות ת"ת, ואם יהי מצדם לעזור ליסד שם ת"ת הגונה ע"פ התורה והמצוה כראוי.
והנני בזה דוש"ת ומצפה לתשובתו, ידידו מכבדו כיקרת פאר ערכו,
הק' אברהם יצחק וה"ק

קנא

ב"ה, עה"ק יפו ת"ו, ט"ז מנ"א תרס"ה. אוצר החכמה

ידידי הרב הנעלה מוהר"י פורת שליט"א, שלוו וברכה.

מצאתי לנפשי חובה להשקיט כמה דאפשר את לב כל אוהבי ע"ד הסכמתי, אשר נתתי למיסדי ביה"ס ל"מזרחים" ביפו. כי היו בזה כמה טעמים עקריים, שע"פ שיקול דעת נכונה לא הי' אפשר באופן אחר.

הא'. אחרי שנתיסדה הגימנסיה, שהיא מיסודת בדרך חצוף על כפירה מחלטת, והיא מושכת אלי' המון רב מילדינו, ראוי לנו לחזק כל כח אשר יולד שיציל איזה מספר ילדים מדי שנה בשנה מבאר שוחה¹ זו. ע"כ שמחתי על הצעתם ביסוד ביה"ס, שעכ"פ ישמר בו יסוד היהדות.

הב'. אם הייתי מסלק את השגחתי מזה, אז אפשר הדבר שיפלו ע"ז מנהיגים כאלה, שיעמדו לנו לשטן בכל דרכי התורה, ויתוסף לנו צר ואויב, נוסף על הצנינים הרבים אשר סבנו כבר.

הג'. לפי דעתי ראוי לנו עכשו לקבל השגחה על כל מוסד שירצה להיות תחת השגחתנו, אע"פ שאין אנו מרוצים מיסודו, כדי שעכ"פ נמעט² כמה דאפשר ע"י השפעתנו.

הד'. ע"פ התכנית שלהם ירצו להתחיל ממחלקות הנמוכות, ותעברנה איזו שנים שלא ילמדו בו שום שפה זרה, ואין זה לפי"זה בכלל האיסור הידוע. וכשיגיע הזמן בעוד משך שנים, ויהי צורך לדבר ע"ד שפות אחרות, אז נחכם בדבר אי"ה לעשות על צד בירור של היתר.

ואחרי כל אלה לא חשבתי שיפרסמו שהוא תחת הנהגתי. מ"מ אחרי שעשו ופרסמו — גם זו לטובה בע"ה, למען נפקח את עינינו לדעת באורח שכל איך להציל את אה"ק מיד מחריביה, ע"י מה שנחמש את חניכינו בכחות למלחמת החיים, ולא ע"י שיטות כאלה המביאות רפיון-רוח ועצבון, המחשיכות את אור הנשמה ומביאות התגברות לבעלי פרצים, אשר רבו בעוה"ר.

ואקוה, שכל אשר יש להם יראת-שמים של אמת יקיימו "בצדק תשפט אע"פ"³, ולא יבהלו כלל מהפחדים הדמיוניים, העלולים לעלות על לב כל מי שאינו שם דרכיו בעומק עיון לדעת איך לעבוד את השי"ת בלב-נכון ובשכל טוב. ואנן שליחותיהו דרבנן קשישי קא עבדינן, שאם הי' לפנייהם מצב אה"ק כמו שהוא עכשו ודאי היו נותנים ידם עמנו, לגבר חילים, לדורות הבאים שלא יהיו יראי ד' וחושבי שמו נשפלים נגד הרשעים המרימים קרן בגאווה.

1 ע' משלי כג כו; ב טז יט, ה כ, עבודה-זרה יז.

2 חסרה כאן מלה בכי"ק.

3 שבועות ל.